

REKENKAMERBRIEF Neder-Betuwe, nr. 34
Mei 2021

Aan: De leden van de gemeenteraad Neder-Betuwe
CC: Het college van B&W
Het management
Overige belangstellenden (via de website)

Geachte raadsleden,

Hierbij ontvangt u de RekenkamerBrief van de rekenkamercommissie Neder-Betuwe.

In deze brief geven wij u informatie over de volgende onderwerpen:

1. Rondje langs de fracties
2. Nieuw onderzoeksonderwerp – Laaggeletterdheid
3. Herbenoeming Iroy Konings

Mocht deze brief aanleiding geven tot vragen en/of opmerkingen, dan horen wij dat graag via griffie@nederbetuwe.nl.

Met vriendelijke groet,

Rekenkamercommissie Neder-Betuwe,

Marijke van de Plasse
Iroy Konings
Rick Hubers

Rekenkamercommissie

1. Rondje langs de fracties

Met de recente afronding van het onderzoek 'Structureel in control?' heeft de rekenkamercommissie het opstarten van een nieuw onderzoek opgepakt. Er zijn vier mogelijke onderzoeksonderwerpen geïnventariseerd te weten laaggeletterdheid, energie-/warmtetransitie, subsidies en vaccinatiegraad. Met alle fracties zijn op 19, 20 en 26 april de mogelijke onderzoeksonderwerpen besproken. In sommige gesprekken werden nog andere onderzoeksonderwerpen aangedragen: burgerparticipatie, kwaliteit van IT systemen, gemeentelijke communicatie, vastgoed, corona, weerstandsvermogen gemeenschappelijke regelingen, jeugdbeleid, investeringen in relatie tot investeringen,erschikking van sportparken. Deze suggesties bewaart de rekenkamercommissie voor de toekomst.

De rekenkamercommissie kijkt met een goed gevoel terug op de gevoerde gesprekken met de fracties. Dank voor het meedenken en de openhartigheid!

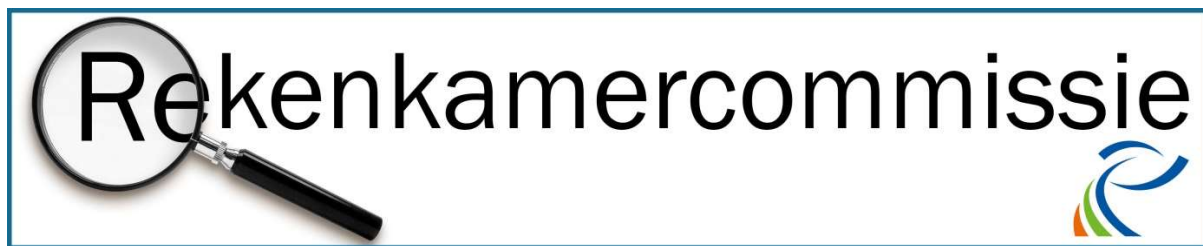
2. Nieuw onderzoeksonderwerp – Laaggeletterdheid

Na het rondje langs de fracties heeft de rekenkamercommissie de opbrengst besproken en is tot de keuze gekomen voor een nieuwe onderzoeksonderwerp: laaggeletterdheid. Dit onderwerp wordt door alle fracties interessant en nuttig gevonden om nader te onderzoeken. In de bijlage bij deze RekenkamerBrief is de onderzoeksopzet opgenomen, waarmee duidelijk wordt wat de doelstelling van het onderzoek is en wat de te beantwoorden onderzoeksvragen zijn. Het onderzoek beoogt inzicht te geven in de beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering van laaggeletterdheid in Neder-Betuwe sinds 2016 en aangrijpingspunten voor de toekomst te formuleren. Reacties op de onderzoeksopzet ontvangt de commissie graag via griffie@nederbetuwe.nl.

In de volgende RekenkamerBrief volgt informatie over de planning van het onderzoek. In ieder geval is het de bedoeling dat dit onderzoek nog in deze raadsperiode wordt afgerond. Dat betekent dat de raadsbehandeling plaatsvindt begin 2022.

3. Herbenoeming Iroy Konings

De raad heeft op 22 april jl. ingestemd met de herbenoeming van Iroy als lid. De rekenkamercommissie is blij dat de raad hiertoe heeft besloten. Met veel plezier neemt Iroy, als contactpersoon vanuit de rekenkamercommissie, het onderzoek naar laaggeletterdheid op zich.

Onderzoeksplan laaggeletterdheid in Neder-Betuwe

Datum:

10 mei 2021

Contactpersoon rekenkamercommissie Neder-Betuwe:

Iroy Konings
griffie@nederbetuwe.nl
06-23099338

1. Aanleiding

Procesmatige aanleiding

De rekenkamercommissie ging op 19, 20 en 26 april jl. met de fracties van de gemeenteraad van Neder-Betuwe in gesprek over verschillende onderwerpen voor een nieuw rekenkameronderzoek. Er werden vier onderwerpen voorgelegd vanuit de rekenkamercommissie en vanuit de fracties werden ook andere onderwerpen aangedragen. De uitkomst van de gesprekken is dat een onderzoek dat betrekking heeft op laaggeletterdheid bij alle fracties op draagvlak kan rekenen. Met een onderzoek 'laaggeletterdheid in Neder-Betuwe' denkt de rekenkamercommissie dan ook bij te kunnen dragen aan de kaderstellende en de controlerende rol van de raad.

Inhoudelijke aanleiding

In Nederland hebben 2,5 miljoen van 16 jaar en ouder moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. Vaak hebben zij ook moeite met digitale vaardigheden. Dat heeft grote impact op hun persoonlijke leven. Inwoners die niet goed kunnen schrijven en/of rekenen vinden minder snel een baan, leven minder gezond en hebben minder grip op geldzaken.¹ Wanneer het landelijk aantal laaggeletterden één-op-één wordt omgerekend naar de gemeente Neder-Betuwe, betekent dit dat er anno 2021 in de gemeente Neder-Betuwe 2.880 mensen laaggeletterd zijn.² Van de inwoners tussen de 16 tot en met 64 jaar zou 1.344 inwoners laaggeletterd zijn.³

In april 2016 stelde het Neder-Betuwse college het plan van aanpak laaggeletterdheid vast.⁴ In juli 2018 sloten de VNG en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) een bestuursakkoord over de aanpak laaggeletterdheid 2020-2024. De acht gemeenten in de regio Rivierenland, waaronder de gemeente Neder-Betuwe, moeten deze bestuurlijke afspraken nu verder uitwerken. Deze uitwerking moet plaatsvinden via een verplicht op te stellen regionaal plan 'Vervolgaanpak laaggeletterdheid 2020-2024'. Er moet aan dit regionaal plan ook lokaal uitvoering aan worden geven.⁵

Binnen deze aanpak is er speciale aandacht voor vier thema's, namelijk: werk, geld, gezinsaanpak en gezondheid. Elk jaar staat er één van deze vier thema's centraal waarvoor een jaarplan wordt gemaakt. Er vindt een koppeling plaats tussen het gekozen thema en het Taalakkoord. Met behulp van het Taalakkoord, een samenwerking om verbinding tussen gemeenten en maatschappelijke organisaties te leggen, proberen 44 organisaties elkaar te versterken door het uitwisselen van kennis en ervaringen. In Rivierenland sluit men aan bij de landelijke doelen, waarbij er extra aandacht is voor mensen met Nederlanders als moedertaal. In

¹ Algemene Rekenkamer (2016). Aanpak van laaggeletterdheid; peiljaar 2012 en is omgerekend ongeveer 15,05%.

² Per 1 januari 2021 waren er 19.202 inwoners van de gemeente Neder-Betuwe 16 jaar of ouder.

³ Werkzaak Rivierenland, Wie zijn deze laaggeletterden? <https://werkzaak-rivierenland.instantmagazine.com/rapportages/laaggeletterdheid/cijfers/>; Meedoen met Taal: Integrale Aanpak Laaggeletterdheid in Rivierenland 2020 - 2024, p. 6; Per 1 januari 2021 waren er 14.933 inwoners in de leeftijd van 16 tot 65 jaar.

⁴ Welzijn in Neder-Betuwe, p. 28.

⁵ Gemeente Neder-Betuwe, Kadernota 2021-2024, pagina 27.

het Regionaal plan aanpak laaggeletterdheid worden vanuit 17 perspectieven doelen en/of acties genoemd.⁶

Definitie laaggeletterdheid

In beleid van de gemeente Neder-Betuwe is laaggeletterdheid niet expliciet gedefinieerd. In de aanpak laaggeletterdheid uit 2016 worden activiteiten benoemd die taal- en rekenvaardigheid bevorderen, evenals digitale vaardigheden.⁷ Dit sluit aan bij het Regionaal plan van aanpak laaggeletterdheid 2020 - 2024.⁸

De minister van OCW gebruikt de volgende definitie van laaggeletterdheid: “wanneer de taal- en/of rekenvaardigheid van een volwassene zich bevindt onder het niveau van een startkwalificatie. Dit is het eindniveau van mbo-niveau 2. Laaggeletterdheid hangt vaak nauw samen met beperkte digitale vaardigheden. Laaggeletterdheid hangt vaak nauw samen met beperkte digitale vaardigheden. In ons onderzoeksvoorstel richten we ons daarom op de vaardigheden taal, rekenen en digitale vaardigheden in samenhang.”⁹

2. Doelstelling, vraagstelling en onderzoeksvragen

Doelstelling:

De doelstelling van het onderzoek is om inzicht te krijgen in de beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering van laaggeletterdheid in Neder-Betuwe sinds 2016 en aangrijpingspunten voor de toekomst te formuleren.

Vraagstelling:

Wat zijn de resultaten van het Neder-Betuwse beleid en inspanningen om basisvaardigheden (taal, rekenen en digitale vaardigheid) van inwoners te vergroten om op die manier laaggeletterdheid te voorkomen en te verminderen en welke aanbevelingen kunnen er voor de toekomst worden gedaan?

Onderzoeksvragen:

De vraagstelling wordt beantwoord aan de hand van de volgende onderzoeksvragen, welke zijn afgeleid uit:

Beleid en budget

1. Wat zijn de gemeentelijke doelen en beleidsuitgangspunten voor de educatie van basisvaardigheden (taal, rekenen en digitale vaardigheden)?
2. Hoe verhouden de gemeentelijke doelen zich tot de doelen in relatie tot het regionaal plan ‘Vervolgaanpak laaggeletterdheid 2020 - 2024’?

⁶ Meedoen met taal: Integrale Aanpak Laaggeletterdheid in Rivierenland 2020-2024, pagina's 8, 9, 12 - 18.

⁷ Gemeente Neder-Betuwe, Laaggeletterdheid onder de aandacht

⁸ Regionaal plan aanpak laaggeletterdheid 2020 - 2024, p. 14.

⁹ Ministerie van OCW (18 maart 2019). Samen aan de slag voor een vaardig Nederland: vervolgaanpak laaggeletterdheid 2020 – 2024. Brief aan de Tweede Kamer, referentienummer 1479729.

3. Welk budget is voor welke organisatie waarmee de gemeente een inkooppredatie heeft beschikbaar voor het realiseren van de gemeentelijke doelen en hoe wordt dat budget besteed?

Beleid en praktijk

4. Is het educatiebeleid van basisvaardigheden voldoende ingebed in het beleid en de bijbehorende voorzieningen?
5. Welke inspanningen verricht de gemeente om de doelen te bereiken?
6. In hoeverre worden de doelen van het beleid bereikt met de ingezette middelen?
7. Welke ervaringen hebben de deelnemers en vrijwilligers met de educatie die de gemeente heeft ingekocht of gesubsidieerd?

Beleid en sturing

8. Welke informatie heeft het college en de gemeenteraad over de geleverde prestaties door organisaties waarmee er een inkooprelatie is met de gemeente Neder-Betuwe en de klanttevredenheid van hun deelnemers?
9. Welke mogelijkheden heeft de gemeente om (inzicht in) de resultaten van het beleid te verbeteren?
10. Welk oordeel kan worden gegeven over de efficiency van de ingezette middelen in relatie tot de behaalde doelen?
11. Op welke manier heeft de gemeenteraad sturing gegeven aan het onderwerp laaggeletterdheid en op welke wijze heeft de controlefunctie vorm gekregen?

3. Normenkader

De definitieve normen die bij de beoordeling worden gebruikt, worden in samenwerking met het te selecteren onderzoeksbureau geformuleerd en vastgesteld. Het onderzoeksbureau wordt gevraagd in de offerte een voorlopig normenkader op te nemen. Hierbij wordt in ieder geval duidelijk wanneer de raad geïnformeerd wordt en waarover.

4. Voorgenomen werkwijze en planning

Het onderzoek zal in ieder geval bestaan uit documentenstudie en interviews (eventueel aangevuld met enquêtes) over het beleid en de gepleegde inspanning. Het onderzoeksbureau mag aanvullende opties aandragen. De volgende onderzoeksvraag is facultatief:

- 7) Welke ervaringen hebben de deelnemers en vrijwilligers met de educatie die de gemeente heeft ingekocht of gesubsidieerd?

Het onderzoek wordt door een te selecteren bureau uitgevoerd onder regie van de rekenkamercommissie.

ACTIVITEIT	PLANNING	VOOR WIE
Selectie, offertegesprekken en opdrachtverstrekking onderzoeksbureau	Mei/juni 2021	RKC
Uitlijning traject, start onderzoek en deskresearch	Juli/augustus 2021	RKC en bureau
Onderzoek	Augustus/september 2021	bureau

ACTIVITEIT	PLANNING	VOOR WIE
Bespreken rapport van bevindingen	Oktober 2021	RKC en bureau
Ambtelijk wederhoor	November 2021	RKC en bureau
Bestuurlijk wederhoor	December 2021	RKC en bureau
Beeldvormende avond	Januari 2021	RKC en bureau
Raadsbehandeling	Februari 2021	RKC

De rekenkamercommissie hecht zeer aan het halen van de planning (afronding voor de raadsverkiezingen van 16 maart 2022). Ook daarom heeft de rekenkamercommissie meerdere contactmomenten opgenomen om de voortgang te bewaken. In de planning staan een aantal contactmomenten. In geval lopende het onderzoek er meerdere contactmomenten nodig zijn, dan leidt dat niet tot meerwerk. De rekenkamercommissie ziet in de offerte graag een gedetailleerde planning van de in de tabel genoemde stappen.

Als eindproduct ontvangt de rekenkamercommissie graag een rapport met bevindingen inclusief conclusies en aanbevelingen. Daarbinnen staat de rekenkamercommissie open voor een innovatieve wijze van presenteren van de bevindingen.

5. Kosten

Voor onderzoeken werkt de rekenkamercommissie met een budget van € 11.000.

6. Overige

De inkoopvoorwaarden van de gemeente Neder-Betuwe zijn van toepassing. De rekenkamercommissie gaat er vanuit dat gegevensverwerking aantoonbaar verloopt volgens de voorschriften van de Algemene verordening gegevensbescherming. Indien nodig wordt er een verwerkersovereenkomst gesloten.